

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.213.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 9411, Pani Posłanki Pauliny Matysiak w sprawie warunków przyznawania renty wdowiej, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Ustawa z dnia 26 lipca 2024 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1243) wprowadziła od 1 stycznia 2025 r. nową regułę zbiegu prawa do renty rodzinnej po zmarłym małżonku z prawem do własnego świadczenia o charakterze emerytalno-rentowym. Przepisy ustawy stanowią, że w przypadku zbiegu prawa do tych świadczeń, poczynszy od 1 lipca 2025 r., jedno świadczenie wypłacane jest wdowie lub wdowcowi w całości, a drugie w wysokości 25% (w okresie przejściowym, tj. od 1 lipca 2025 r. do 31 grudnia 2026 r. 15%). Ustawa wprowadza zatem nową regułę zbiegu prawa do nabytej renty rodzinnej, którą wnioskodawcy nazwali „rentą wdowią”.

Przepisy określają krąg osób uprawnionych do korzystania z nowej reguły zbiegu prawa do renty rodzinnej z innym świadczeniem emerytalno-rentowym. Wdowy lub wdowcy ubiegający się o ustalenie zbiegu prawa do renty rodzinnej po zmarłym małżonku oraz prawa do innego świadczenia emerytalno-rentowego muszą spełnić warunki:

- osiągnięcia wieku emerytalnego określonego w art. 24 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
- pozostawania we wspólności małżeńskiej do dnia śmierci małżonka;
- nabycia prawa do renty rodzinnej po zmarłym małżonku nie wcześniej niż 5 lat przed osiągnięciem wieku emerytalnego określonego w art. 24 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
- niewstąpienia w nowy związek małżeński (wypłata świadczeń w zbiegu na zasadach tzw. renty wdowiej będzie ustawała z dniem poprzedzającym dzień zawarcia nowego związku małżeńskiego przez osobę uprawnioną).

Ustawa wprowadza również limit kwoty pobieranych świadczeń w zbiegu w ramach tzw. renty wdowiej do poziomu trzykrotności najniższej emerytury.

Wspomniane warunki wynikają z konieczności skierowania wsparcia w tej postaci do osób najbardziej potrzebujących, które w sposób dotkliwy również finansowo odczuły stratę małżonka, a ze względu na wiek nie mają możliwości samodzielnego poprawienia swojej sytuacji bytowej. Ograniczenia zawarte w ustawie służą skierowaniu prawa do nowej reguły zbiegu do osób, które prawo do renty rodzinnej po zmarłym małżonku nabyły w końcowym okresie swojej aktywności zawodowej lub po jej ustaniu, a zatem utraciły możliwość polepszenia swojej sytuacji majątkowej.

Wprowadzenie rzeczonych warunków jest rozwiązaniem kompromisowym, podyktowanym koniecznością odpowiedzialnego wdrożenia nowego rozwiązania do systemu emerytalno-rentowego, uwzględniającego oczekiwania wnioskodawców projektu obywatelskiego

i możliwości Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (FUS) oraz budżetu państwa, z którego fundusz jest dotowany.

Renta wdowia nie jest odrębnym świadczeniem, ale stanowi szczególną instytucję w systemie ubezpieczenia społecznego. Wprowadza ona uprawnienie do pobierania dwóch świadczeń jednocześnie (jednego w całości i drugiego w części). Ze względu na odmienny od renty rodzinnej charakter tego uprawnienia, może ono podlegać innym regułom w zakresie warunków nabywania uprawnień, w tym w szczególności dotyczących wieku uprawnionych. Uprawnienie do łączenia dwóch świadczeń stanowi inną konstrukcję prawną niż to pozwalające pobierać samodzielne świadczenie, jakim jest renta rodzinna.

W Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej badane są wszystkie postulaty zgłaszane przez świadczeniobiorców, również te dotyczące zmiany przepisów emerytalno-rentowych. Zgłaszane uwagi stanowią dla Ministra istotną wskazówkę przy podejmowaniu działań zmierzających do doskonalenia systemu emerytalnego.

Jednocześnie, ze względu na fakt, że każda zmiana w systemie emerytalnym niesie ze sobą poważne konsekwencje finansowe i obejmuje liczne grono świadczeniobiorców, wszelkie nowe rozwiązania dotyczące tego obszaru winny być skrupulatnie analizowane. Dotyczy to także ewentualnego rozszerzenia kręgu osób uprawnionych do renty wdowiej, które - biorąc pod uwagę aktualną i prognozowaną sytuację Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - będzie się wiązało z koniecznością zwiększenia dotacji z budżetu państwa do tego funduszu. Kluczowe w tej sprawie pozostaje stanowisko Ministra Finansów i Gospodarki, zgodnie z którym aktualne rozwiązania są adekwatne do możliwości budżetu państwa.

Jednocześnie przypominam, że zgodnie z art. 16 ustawy z dnia 26 lipca 2024 r. Rada Ministrów dokona w 2028 r. weryfikacji wskaźnika wysokości świadczeń w zbiegu, celem oceny zasadności jego podwyższenia, uwzględniając na tle sytuacji społeczno-gospodarczej kraju położenie grup osób uprawnionych do ich pobierania. Będzie to również okazja do całościowego przeglądu rozwiązań prawnych dotyczących renty wdowiej, w tym - kręgu osób uprawnionych do skorzystania z tego rozwiązania.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/